

**EASSALU-NEITSI
ARUKA KÜLA STRATEEGIA
2021-2035**

Koostatud Leader koostööprojekti „Arukad külad“ raames

Kihlepa 2022

SISUKORD

SISUKORD	2
EESSÕNA.....	3
1. SISSEJUHATUS	4
2. SIDUSRÜHMADE KAASAMINE.....	5
2.2. Partnerite kaasamine	6
2.3. Kodanike teavitamine.....	6
3. KÜLADE ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS	7
3.1. Küla iseloomustus	7
3.2. Seosed teiste arengukavadega	15
Sidusrühmade vajadused	17
3.3. SWOT analüüs	18
4. SEKKUMISLOOGIKA.....	21
4.1. Üldine eesmärk.....	21
4.2. Arengueesmärgid	21
4.3. Tegevussuunad	22
4.4. Strateegia skeem.....	23
4.5. Arukad lahendused.....	24
5. JUHTIMINE JA SEIRE.....	26

EESSÕNA

15. detsembril 2016 kinnitasid Pärnu linna ja Audru valla volikogud ühinemislepingu, mille tulemusena moodustus üks ühine Pärnu linn. Eassalu-Neitsi piirkond jääb Pärnu linna Audru osavaldale. Liitumine tõi muudatusi – kui enne suheldi otse omavalitsusega ja oldi vastastikku üksteise tegemistega kursis, siis nüüdse, territooriumilt suurlinna Pärnu puhul eeldab kõik pikemat planeerimist ja tähtaegu ning toob rohkelt väljakutseid mõlemale poolele.

Septembris 2021 loodi MTÜ Pärnumaa Vabaühenduste Ümarlaud, kuhu kuulub ka Eassalu-Neitsi Külaselts, eesmärgiga integreeruda ja leida uues olukorras koostöövõimalusi nii laienenud Pärnu linna teiste vabaühenduste kui linnavalitsuse muutunud struktuuriüksustega.

Eassalu-Neitsi küladel on olemas aktiivne juhtgrupp, töögrupid, vabatahtlikud, oskusressursid. Piirkonda on kolinud palju uusi lastega peresid ning toimub põlvkondade vahetus. Uues kujunenud olukorras oli vajadus positiivseteks muutusteks ning nii otsustati edasi tegutseda Aruka külana, kes on teadlik kohalikest arenguväljakutsetest ja -potentsiaalidest, otsib ja rakendab nutikaid ning jätkusuutlikke lahendusi oma piirkonna arendamisel.

Meie märksõnadeks on sotsiaalne innovatsioon, digitaalsete lahenduste kaasamine, toimivate partnerlussuhete loomine ja hoidmine nii naabrite kui teiste piirkondadega. Soovime suurendada osalemist kohalikus elus sh korraldamisel ja otsustamisel, parandada ettevõtluse ja töötamise võimalusi ning lahendada elukeskkonnaga seonduvaid kitsaskohti.

Arukate külade (Smart Villages) puhul on tegemist Euroopa Komisjoni initsiatiiviga innovaatiliste lahenduste juurutamiseks küla tasandil. Kontseptsiooni rakendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames liikmesriikide maaelu arengukavade ja strateegiakavade meetmete kaudu. Euroopas piloteeritakse arukate külade kontseptsiooni projektide Smart Rural 21 (<https://www.smartrural21.eu/>) ja Smart Rural 27 raames. Eestis rakendatakse arukate külade lähenemist esmakordselt 13 Leader tegevusrühma koostööprojekti “Arukate külade arenguprogramm” raames.

Euroopa Komisjoni käsitlemise kohaselt on ARUKAD KÜLAD maapiirkondade kogukonnad, mis kasutavad uuenduslikke lahendusi oma jätkusuutlikkuse parandamiseks, tuginedes kohalikele tugevustele ja võimalustele. Strateegia koostamine ja elluviimine põhineb kogukonna aktiivsel osalusel, üheskoos keskendutakse majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonna väljakutsetega toimetulemisele kaasates tehnoloogilisi ja digitaalseid lahendusi. Arukad külad teevad koostööd erinevate partnerite ja kogukondadega, osalejatega erinevatest sektoritest maa- ja linnapiirkondadest. (Euroopa Komisjon 2019)

SISSEJUHATUS

Eestis korraldavad kohaliku tasandi juhtimist ja haldust kohalikud omavalitsused. Aastal 2017 läbi viidud haldusreformist on Eestis 79 kohalikku omavalitsust, mis jagunevad 15 linnaks ja 64 vallaks. Need jagunevad omakorda asustusüksusteks, milleks võivad olla linnad, külad, alevikud ja alevid. Suurusest olenemata peavad omavalitsused täitma kõikjal Eestis samu ülesandeid ning pakkuma elanikele ühesuguseid ja sama kvaliteeditasemega teenuseid.

Haldusreformi järel muutusid omavalitsused nii finantsiliselt kui ka administratiivselt küll võimekamateks, kuid juurde tuli hulgaliselt ka uusi tegevusi ja kohustusi, millega kaasnes ka seoste vähenemine piirkonna külade ja kogukondadega. Omavalitsustele on suurenenud territoorium omamoodi väljakutseks, mistõttu tuleb neil leida innovatiivseid lahendusi, et säiliks vallakeskuse ja kaugemate külade side.

Eassalu-Neitsi piirkond hõlmab Kihlepa, Eassalu-Vanaküla (strateegias käsitletakse Eassalu küla koos Vanakülaga), Soomra, Kärbu ning osaliselt Kõima ja Tuuraste külasid. Piirkond jääb Pärnu linna Audru osavalda ning paikneb osavalla keskusest 10-30 km kaugusel. Piirkonna omapära on hajaküladena paiknemine – 18 km ulatuses ümber Neitsiraba, mille järgi ala on ka oma nime saanud. Piirkonna keskus asub Kihlepa külas, kus asuv vana koolimaja (ehitatud 1928) on külaseltsi poolt renoveeritud külamajaks. Elanike arv piirkonnas on kokku ca 358, alale jäävad ka suvilapiirkonnad, mille elanike arv kasvab maale elama tulijate tõttu pidevalt.

Aruka küla strateegiat hakati koostama 2021 jaanuaris. Töögruppi kaasati kõik juhatuse liikmed ja aktiivsed liikmed erinevatest piirkondadest, kokku 14 inimest. Strateegia koostamist mõjutas tugevalt Covid-19, millest tingituna elanikud ei julgenud või saanud osaleda avalikel koosviibimistel. Nii toimusid mitmed koosolekud paralleelselt väiksemates gruppides, kus viidi läbi ka elanikkonna küsitlusi, korraldati suuremaid arutelusid välisõhus ja hajutatult Kihlepa külamajas, kohtuti veebiülevalt Zoom keskkonnas. Külade esindajate koosolekutele nii jaanuaris kui septembris kaasati ka kohaliku omavalitsuse esindajad.

Arukas küla on meie jaoks kogukond, kes on teadlik oma piirkonna arenguväljakutsetest ja – võimalustest, otsib ja rakendab mõistlikke ning kestvaid lahendusi oma piirkonna arendamisel, kaasab nii oma kogukonna liikmeid kui teeb koostööd teistega, rakendab innovaatilisi ja digitaalseid ning keskkonda säästvaid ja parandavaid lahendusi.

1. SIDUSRÜHMADE KAASAMINE

Eassalu-Neitsi piirkonna Aruka küla strateegia koostamine algas juba 2021.a. jaanuaris. Strateegia koostamist mõjutas tugevalt Covid-19 ja sellest tulenenud piirangud. Piirkonna elanike kaasamine oli raskendatud, koosolekuid sai teha väiksemate gruppide kaupa, paljud pelgasid kokkusaamistele tulla või ei olnud see võimalik vaksineerimistöendi puudumisel, mitmetel puudub ligipääs või oskused toimetamiseks interneti teel.

- 10.01.2021 toimus külade esindajate koosolek Kihlepa rahvamajas,
- 30.02.21 käidi koos Hiematkal, et välisõhus arutada küla arenguplaane,
- 9.03.21 ja 6.04.21 koosolekutel osaleti arenguprogrammi ja eelarve arutelul ja 23.04.21 toimunud Zoomi koosolekutel käsitleti mentorite tööd, EU ja rahvusvaheliste arukate külade temaatikat,
- 11.05.21 koosolekul käsitleti siseriikliku õppereiside korraldamist, õppereis toimus Pärnumaal 18.-19-08.21,
- kevadel ja suvel viidi läbi külaseltsi koordineerimisel elanike küsitlused ning koos arutati ka piirkonna arengut ja väljakutseid temaatilistes huvigruppides (käsitööhuvilised, joogarühm, kokandusringis jm).
- 17.06.21 ja 13.09.21 käsitleti Jänedal aruteludel strateegia koostamist ja projekti raames antud Aruka küla strateegia kodutöid,
- 20.10.21 21.10.21 ja 26.11.21 osaleti veebikoosolekutel, saades juhiseid visualiseerimise, SWOT analüüsi ja kogukonna turundamise teemadel,
- 26.11.21 ja 10.12.21 arutlesime nutikaid lahendusi külades ja Taani arukate külade kogemusi ja 5.01.22 zoomi arutelul osalesime maksetaotluse esitamise küsimustes.
- Pärnu Linna Audru osavalla novembrikuu lehes artikkel Arukad külad arenguprogrammist ja kutse osaleda 28.11.21 koosolekul.
- 13.11.21, 18.11.21 ja 28.11.21 toimusid SWOT analüüsi grupiarutelud külamajas.
- 15.01.2022 toimus grupiarutelu, fookusteemade-eesmärkide seadmine ja tegevuskava koostamine.
- 13.02.2022 grupiarutelu, tegevuste tähtaegade ja vastutajate roll tegevuskavas.
- 20.03.2022 tegevuskava suurürituste korraldamisest.

2.2. Partnerite kaasamine

Kuidas kaasati protsessi partnerorganisatsioonide ja inimeste?

Külade esindajate koosolekul 10.01.21 ja 10.09.21 osales ka Audru osavalla juht Priit Annus, kellega koos arutati juhistest lähtuvaid arengusuundi ja tegevuste plaani lähiaastateks.

Haldusreformi järgselt, septembris 2021 loodi MTÜ Pärnumaa Vabariiklaste Ümarlaud, kuhu kuulub ka Eassalu-Neitsi Külaselts. Loodud MTÜ-de ümarlause põhiline eesmärk on liikmete koostöö, ühishuvide esindamine ja kaitsmine, Pärnumaa sotsiaalmajandusliku keskkonna rikastamine ja arendamine. Ideid aruka küla teemal on vahetatud ka nendega.

Arengukava koostamisse on kutsutud osalema Soome-Ugri Toidukultuuri seltsi esindajad, kes peavad oma seltsi üritusi Hõimukuul Külamajas, kellega planeerime koostööd edaspidigi. Samuti Võilillifestivali koostööpartnereid MTÜ-st Loomulikult ja Metsikud Maitses OÜ, kelledega planeerime jätkata koostööd oma kogukonna nimiürituse korraldamisel ja turundamisel.

2.3. Kodanike teavitamine

Eassalu-Neitsi külaselts teavitab kodanikke külaseltsi kodulehe, Facebook-grupi, meililistide, huviringide liikmete, kohaliku ajalehe ja otsesuhtlemise kaudu. Aruka küla projektist käidi rääkimas nii huviringides kui vastavatel kaasamisüritustel, suheldi ja kaasati kohalikkude omavalitsust.

Laiemat avalikkust teavitati ka kohalike Leader-tegevusgruppide kaudu nii kodulehel, listides ja liikmete kaudu kui projekti teavituste kaudu. Korraldasime ükselt uksele uute liikmete kaasamise ja küsitluslehtede täitmise.

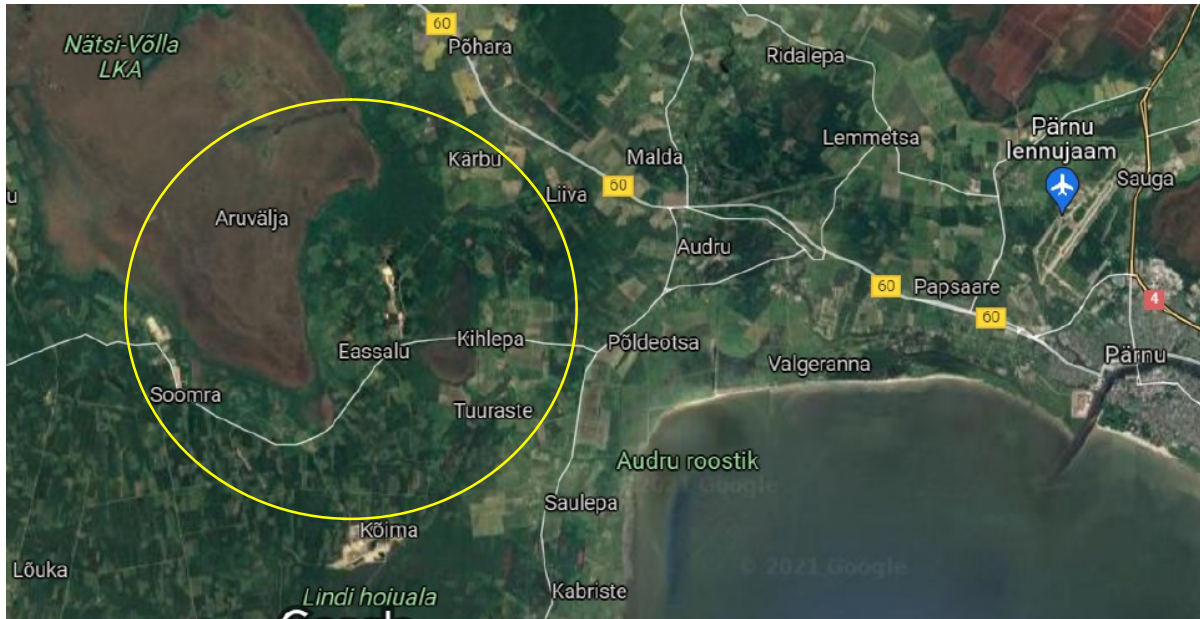
Oktoobrikuu Audru osavalla lehes Kodused hääled ilmus artikkel „1,5 aastane Arukad külad arenguprogramm“, kus kaasati kogukonnaliikmeid kaasa rääkima kogukonna elu ja koostöö arendamisele ja 30.novembril ilmus Pärnu Postimehes Saarde valla Kilingi Nõmme piirkonna elaniku Silvia Paluoja artikkel: „Asulad otsivad Euroopa Komisjoni toel arukat arenguteed.“, mille kaudu jõudis teavitamine ka nendeni, kes veel polnud aktiivsust üles näidanud.

Oleme kaasanud piirkonna elanikke külamajas toimuvate ürituste käigus, kus inimesel täiendav huvi tulla külamajja. Näiteks koos keraamika ja kokanduste töötubadega, kunstnik Nerva näituskohtumise ja Piccolo ansambli kontserdi raames.

2. KÜLADE ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS

3.1. Küla iseloomustus

Eassalu-Neitsi piirkond hõlmab Kihlepa, Eassalu-Vanaküla, Soomra, Kärbu ning Kõima ja Tuuraste külasid Pärnus (vt kaarti joonisel 1). Piirkond asub Pärnu linna Audru osavallas, keskusest 10-30 km kaugusel. Piirkonna omapära on hajaküladena paiknemine ümber Neitsiraba, mille järgi on piirkond ka oma nime saanud.

Joonis 1. Eassalu-Neitsi külade piirkond (Google maps)

Piirkonna keskus asub Kihlepas, kus asub ka külaseltsi poolt vanasse koolimajja rajatud külamaja. Kihlepa külas on kolm korrusmaja, mitmed eramud ja ajalooline koolimaja (ehitatud 1928). Kihlepast Kõima suunas asub Tuuraste küla ja Virtsu maantee suunas Kärbu küla. Eassalu küla paikneb Kihlepast järgmisena Tõstamaa suunas. Soomra hajaküla paikneb 5 km ulatuses, kutsutuna Ees-Soomra ja Taga-Soomra.

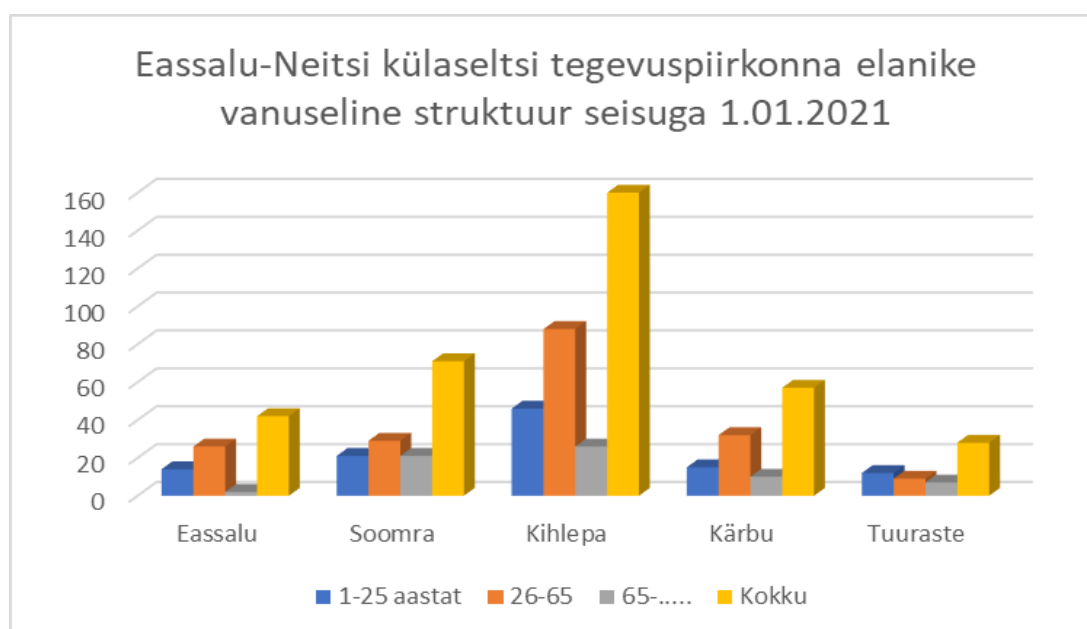
Soomra piirkonnas on 4 suvilapiirkonda, kus püsielanike arv kasvab pidevalt. Vanad suvilad vahetavad tihti omanikke ja sageli muudetakse need püsielukohtadeks. Piirkonna elanikkond, mis varasemalt oli vähenevas ja vananevas trendis (251 inimest aastal 2017), on nüüdseks kasvus – aastal 2021 on piirkonnas kokku 358 elanikku.

Suurim küladest on Kihlepa 160 elanikuga, kõige väiksem Tuuraste küla 28 elanikuga. Soomra külas elab 71, Kärbu külas 57 ja Eassalu külas 42 inimest. Kihlepa ja Soomra külas kokku 119 suvilat, mistõttu suvel piirkonna elanikkond kahekordistub. Vt ka 8 tabel 1 ja joonis 2.

Tabel 1. Eassalu-Neitsi külade elanike vanuseline jaotus 2021.a.seisuga

Küla	1-25 aastat	26-65	65-.....	Kokku
Eassalu	14	26	2	42
Soomra	21	29	21	71
Kihlepa	46	88	26	160
Kärbu	15	32	10	57
Tuuraste	12	9	7	28
KOKKU	107	175	66	358

Piirkonna elanikkonna struktuurist nähtub, et kõige enam on tegevuspiirkonnas keskealisi vanuses 26-65 ja noori (1-25 a). 358 püsielanikust 286 on meest ja 267 naist.

Joonis 2. Eassalu-Neitsi külade elanike vanuseline struktuur

Eassalu-Neitsi piirkonnas on kokku ca 150 majapidamist sh Eassalu külas 15, Kihlepa külas 51 + kolm korterelamut 21 korteriga, Soomra külas 29 + 105 suvilat, Kärbu külas 22, lisaks mõned eramud Tuuraste külas.

Töökohad ja elanike sissetulekud

Paljude töö ja õppimine on seotud Pärnuga, ka teenuseid tarbitakse seetõttu rohkem linnas kui kohapeal. Mitmed käivad tööl ehitusel Soomes, Rootsis, Norras või teevad kodus kaugtööd.

Mittetöötavaid eakaid ja üksikuid töötuid on korruselamutes ja kaugemates külades. Elanike keskmine sissetulek kuus (töötaja keskmine brutotasu) Pärnu linnas on 1 201.80 eurot (Eesti keskmine 1566€).

Põlised tegevusalad on olnud põlluharimine ja loomakasvatus, kalapüük ja -töötlemine, metsa ülestöötamine ja puidu töötlemine. Eramajapidamistes ja suvilates tegeletakse mesindusega, kasvatatakse juurvilja, kartuleid, marju ja väikeloomi oma tarbeks. Kohapealse ettevõtluse arendamine sõltub eelkõige elanike ettevõtlikkusest ja nõuab ettevõtjalt nutikust müügiks ja konkurentsieeliste loomiseks võrreldes teiste piirkondadega. Eriti kaugemates külates, kus näiteks väikekaubandus võiks olla talu või majapidamise lisategevusala – näiteks on Eassalu küla linnufarmis avanemas piirkonna esimene talupood. Piirkonna tööandjad:

- Kihlepa Tall – kasvatatakse Eesti tõuhobuseid, huvilistele ratsutamise võimalus;
- Lõpe Agro OÜ – Kihlepa seafarm;
- Indelserv OÜ – elektroonika ja automaatika seadmete remont, 3 töötajat;
- Interpreit OÜ – Muud infotehnoloogia- ja arvutialased tegevused;
- FIE Jüri Järvela – taksoteenus;
- Osaihing Macmill – elektri ja seadmetööd;
- Merkes Solution OÜ – insenertehnilised tegevused, nõustamine, 2 töötajat;
- Soomra Kruus OÜ – ehituskruusa müük ja transporditeenused;
- FIE Raivo Hunt – kalkuni- ja hanekasvatus, marjakasvatus (maasikad, vaarikad, mustsõstar) ja küttepuid müük;
- Otsa-Marja OÜ – vaarikate ja lambakasvatus;
- Mati Kuura Vedu FIE – metsaveoteenused ja metallitööd;
- Rohupood OÜ – Looduslike materjalide kogumine, v.a puit;
- OÜ Tambira – Kruusa- ja liivakarjääride tegevus; savi ja kaoliini kaevandamine, 2 töötajat;
- Pinewoods House OÜ – ehitus, põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük, ehituslik insener-tehniline projekteerimine ja nõustamine;
- Sinised Lained OÜ – lõbusõidud merel (purjekaga) ja rannavetes, autode ja väikebusside rent;
- ITKO Furniture Installment OÜ – äritegevust abistavad tegevused.
- Finforce Group OÜ – elamute ja mitteeluhoonete ehitus, veoteenus, 7 töötajat;
- HR Kapital OÜ – Elamute ja mitteeluhoonete ehitus, 8 töötajat;

- Vene Talu ning Kunsti- ja kultuuriselts Hohloma MTÜ, kes tegeleb eheda slaavi kultuuripärandi, maalitud puunõude ja käsitsi valmistatud rahvarõivaste tutvustamisega, retkede ja töötubade korraldamisega.
- Legend OÜ – veokite rent;
- Lindamäe talu – veesüsteemide ehitus ja remont;
- Otsa talu – lumetõrjeteenus;
- Eegu talu – kallurveod;
- Margus Tiigi ja Arnet Uibopuu – saekaatri teenus;
- Roman Sillastu – küttepude varumine ja müük;

Ligipääs ja ühistransport

Külased läbib Kihlepea-Lepaspea riigimaantee, külasisesed teed on munitsipaalteed, enamuses teedest erateed, mis hooldatakse osavalla ja Audru teedevalitsuse poolt. Talvine teehooldus toimib, sest lumelükkamine ja libedusetõrje tehakse kohapealsete lepingupartnerite poolt, kes juba tunnevad küla ja taluteid).

Bussiliiklus piirkonnas reformijärgselt on paranenud Pärnu Ühistranspordi Keskuse (PÜTK) moodustamisega. Loodud on ühtne piletisüsteem, mis võimaldab sõiduõigust ühe bussikaardiga nii linna- kui maaliinidel eraldi pileteid ostmata. Tasuta saavad sõita nii maa- kui linnaliinidel lapsed, pensionärid ja vastava erisoodustusega inimesed (vt <https://pytk.ee/>).

Toimivad regulaarsed maaliinid nii hommikul, lõunal, pärastlõunal ja õhtul Pärnu ja Tõstamaa suundades. Samuti on paranenud koolibussiliiklus – väikebusside baasil on tihendatud marsruute külade ja Audru kooli vahel (väljumine hommikuti Kärbu 6:40, Soomra 6:55, Tuuraste 7:33, Kihlepa 7:36 ja tagasi väljumisega 15.30 Audru koolist). Linnaliine piirkonna küladeni ei ulatu, lähima linnaliini peatus asub 6 km kaugusel Kihlepast.

Esimest aastat saab kasutada ühistransporditeenuseid ka Soomra suvilate piirkonnas tänu külaseltsi ja elanike pöördumisele. Soomra vana tee sai mustkätte aastal 2020, mis oli eelduseks bussiliini käivitamiseks. Ligipääs ja bussipeatuse olemasolu 1 km raadiuses oli oluline eriti eakatele. Kaua oodatud bussipetusesse valmistas Dubjaginite pere istepingi. Bussiootepaviljon on olemas Kihlepas, mujal põhimõtteliselt puuduvad nii paviljonid kui istepingid (külaelanikud on leidnud ajutisi lahendusi).

Valminud ei ole veel plaanitud kergliiklusteed ja ühendamise Pärnu linna kergliiklusteede võrgustikuga. Puudu on kaua oodatud tee Põldeotsalt Kihlepa suunas, et jalgrattal või muul elektrilisel sõidukil jõuaks linnaliini bussile, mille liikumissagedus Pärnusse on tihedam (iga

tunni aja tagant). Kergliiklustee parandaks oluliselt noorte ja laste võimalusi pääseda linna huviringidesse ja vaba aja teenuseid kasutama.

Teenuste kättesaadavus

Piirkonna põhikool asub Audrus, kuhu pääseb nii ühistranspordi, koolibussi või eratranspordiga. Koolis on huvikool ja huviringid, mis on ligipääsetav linnaliini peatuste lähedal elavatele lastele. Teised peavad arvestama koolibussi aegade või oma pere transpordivõimalustega. Üksikud lapsed käivad ka Tõstamaa, Lindi ja Jõõpre koolides. Lasteaiad asuvad Audrus, Aruväljal, Jõõpres.

Kõikide koolide ja lasteaedade areng on seotud lasteasutuste tihedast koostööst kogukonnaga ja motiveeritud heade õpetajate olemasolust koolides. Oluline on luua paremad tingimused erivajadustega laste, nii eriti andekate kui tagasihoidlikuma arenguga laste arendamiseks kõikides koolides.

Probleemiks on noortele kooskäimiskohtade ja huvivahendite puudumine. Kihlepa külamajas toimuvad noorte soovidest lähtuvalt maalilaagrid, kunstinäitused, matkad hiiemäele ja looduskaunitesse paikadesse. Esimesed noorte grupid on asunud seal ka ise tasahilju tegutsema, sünnipäevi ja filmiõhtuid korraldama. Lisaks toimuvad jooga-, matka-, kokandus- ja laste loovring, savikoda, eakate kohvik-klubi.

Perearstid on Audrus ja Tõstamaal, hambaarst teenindab kaks korda nädalas Audrus. Lähimad apteegid asuvad Audru ja Tõstamaa perearstikeskustes. Lähim hooldekodu asub Jõõpres.

Lähim raamatukogu asub Audru alevikus. Kihlepa külamajas on avalik raamatute laenutuspunkt (avatud vastavalt vajadusele 1-2 korda nädalas) eraannetajate baasil.

Post tuuakse postkastidesse igal tööpäeva hommikul. Lähim postkontor ja pakiautomaadid asuvad Audrus. Interneti lairiba ulatub Kihlepa Külamajja. Mujal on internetiühendus võimalik Kihlepa, Audru või Tõstamaa mobiilimastide abil. Kaugemates külates on mobiililevi kohati halb ja katkendlik. Ühenduse saab paremaks lisaseadmetega.

Lähim kauplus asub Audrus. Alates 2021 saab COOP kauplusest oste büroosse või koju tellida. Kauba kulleriga koju või kontoris tellimisel on minimaalne tellimuse suurus 30€, millele lisandub transporditasu sõltuvalt piirkonnast alates 1,90€ kuni 3,90€. Coopi e-poes oleks võimalik toidukaupa tellida ka täisfunktsionaalsetesse toidukappidesse, mis säilitavad kaupa nii tava- kui sügavkülmutusrežiimil aga piirkonnas vastav teenus puudub. Pigem kasutatakse Kihlepa piirkonnas soodsamat SELVER-i kullerteenust kauba koju tellimiseks.

Elektririkete lahendamiste reageerimisaeg on muutunud elanike arvates võrreldes varasemaga kiiremaks. Piirkonnas asuvad alajaamad: Eassalu -1 ja 2, Hundi ja Passi, Soomra ja Topi. Kärbus Uruste, Joosepi, Raudsepa, Tatra, mida Eesti Energia teenindab.

Enamik majapidamisi kasutab oma salvkaevu. Eassalu külas on neli puurkaevu, millest üks valla omanduses, Kärbu külas neli puurkaevu, Soomra külas üks era- ja üks munitsipaalomanduses olev puurkaev. Kuivadel suvedel on karjääride lähedalolevate majade kaevud sageli kuivad. Kihlepa joogivesi rauarikas, pumbamaja küll renoveeriti, kuid renoveerimist vajavad ka veetrassid. Tsentraalne kanalisatsioon on Kihlepa ja Kõima ühismajades. Oma settekaevud on Eassalu külas kaheksal majapidamisel, Soomras ühel ja Kärbus neljal.

Piirkonda läbib prügiauto vastavalt tellimusele, keskmiselt 1-2 korda kuus. Teenindajaks on omavalitsuse hanke võitja (hetkel Ragn-Sells). Paberi ja klaastaara kogumiskonteinerid asuvad vaid Kihlepas.

Kogukond osaleb Teeme Ära talgutel. Kõik saavad oma tähelepanekuid edastada infotelefonile 15505, kuhu on oodatud info piirkonna teede korrashoiu, heakorra, liikluskorralduse, tänavavalgustuse, prügimajanduse jm kohta, mis on silma jäänud ning mis vajaks korrastamist või parendamist.

Elukeskkond

Piirkonnas asub mitmekesise looduse ja rikka elustikuga Võlla-Nätsi hoiuala, mis kuulub Natura 2000 kaitseala, vee- ja rändlindude pesitsus- ja puhkepaikade IBA-ala (Important Bird Area) ning RAMSAR-i märgala koosseisu, kuhu kuuluvad piirkonnas asuvad Nätsi, Võlla, Eassalu ja Neitsi rabad. Kaitseala eesmärk on soo- ja metsakoosluste, poollooduslike koosluste ning kaitsealuste taime- ja loomaliikide elupaikade kaitse. Järskude nõlvade ja laukatega tasase keskosaga Nätsi raba on Lääne-Eesti üks suuremaid, tekkinud 10 000 aastat tagasi järve soostumisel.

Nätsi-Võlla sookaitseala serva ja metsade vahel kulges juba Läti Hendriku aegu Haapsalu Riia maantee. Tollel ajal liiguti piirkonda läbivaid sooserva liivakõrgendikke, mille ääres olid rikkad seene ja marjametsad. Metsalised alad on Kihlepa-Lepaspea tee merepoolses servas ja Uruste oja kallastel, rabaservades. Segametsas kasvab kuuske ja mändi, madalamates kohtades lehtpuid. Sarapuude kogumikega koos kasvab magesõstar, saar, pärn, näsiniin, kuslapuu, paakspuu, jugapuu. Olemas karulaugusalud ja seenekohad. Uutele elanikele on rabad hirmutavad, sest rajad ei ole märgistatud.

Eassalu-Neitsi piirkonda jääb mitmeid huvitavaid objekte ja maastikke:

- Võlla-Nätsi rabast alguse saav Uruste oja, mille kallastel on rikkalikult kobraste elupaiku.
- Uruste kalmistu serval, vana vesiveski kõrval, on puhta joogiveega Uruste allikas.
- Kiirevooluline, Uruste ojja suubuv, kohati 1,5 m sügavusega Kärbu must rabakraav, mis oma rohke vee korjab raba laugaste deltaalalt, on harvaesinev vaatepilt meie rabades.
- Tuha Suuresilla ehk Saulepa jõgi, mis saab alguse Kihlepa sohu kaevatud kraavidest;
- Kihlepa Tõrvamägi – kingustik (15 üle merepinna) on omapärane 150-200 m seljak, milles asuva 2 km pikkuse tuiskliivariba loodenõlvad on 20 kraadiste kaldenurkadega;
- Kihlepa Uruste Kirik, mille juures paikneb ajalooline püha allikas ja looduskaitse all olev kaheksaharuline kirikumõisa tamm.
- Uruste Apostliku Õigeusu koguduse kirik (kivikirik ehitatud 1873.a.), mille kellad annetas Keiser Aleksander II (toimuvad teenistused ja kontserdid).
- Eassalu hiis on pühaks peetud ohvrimets, hiielohu serval paikneb hiiekivi ja läheduses Hiie auk, mis sõltuvalt aastaajast moodustab väikese järvistu.
- Panga mäed (loode-kagusuunalised rändkivide kuhjatised). Mäel asub Eassalu ohvikivi, mis on haruldane kivil paiknevate märkide poolest (kivil olevat inimese, hobuse ja härja jäljed).
- Eassalu külaserval asub Mihkel Moka tamm. 50 aastat kohalikes koolides koolijuht ja õpetaja olnud mees rajas Kihlepa koolimaja, koolide juurde raamatukogud ja oli paljude seltside, ühingute asutaja ja esimees.
- Murru mägi (kõrgus 9 m üle merepinna) asub vanal rannamoodustisel, seal on ka vana postijaama-kõrtsi asukoht.
- Soomra küla servas asuvad 16-18 saj. pärit muistne matmispaik ja vana kolme valla (Tõstamaa, Võlla, Seliste) piirikivi.
- Soomra ja Potsepa karjäärde vahel asub suureõielise orhidee (*Cypripedium calceolus* L.) 26 ha kaitseala. Piirkonnas kasvab ka näsiniin ja pesitseb nahkhiiri.

Põllumaad asuvad Kihlepa külas, sooäärsed põllumaad on happelised niiskunud leetelised (pH 5,6). Sooheinamaad, puisniidud, aasad ja luhad on kas kinnikasvanud või kinnikasvamise ohus.

Piirkonnas on neli liiva-kruusakarjääri, kust veetakse materjali kogu Pärnumaale. Eassalu külas paikneb tähtajaline (avatud 2010) Eassalu kaheosaline kruusakarjäär, pindalaga 34,21 km² ja 3,05 km² ning Soomra külas avatud karjäärid Soomra I ja Soomra II.

Külaelu juhtimine ja koostöö kogukonnas

Kohalikku tegevust ei ole võimalik juhtida vallakeskusest – peab ise tugev olema. Küla kogukonnal on motivatsioon ja tahe ürituste ja sündmuste korraldamiseks, kuid pole piisavalt vahendeid. Haldusreformi eelses Audru vallas stimuleeriti kodanike omaalgatust, ühistulist tegevust ja külaliikumist ning vallaeelarvest eraldati projektide kaasfinantseerimiseks vahendeid. Haldusreformi järgselt on olukord muutunud, asjaajamine suure Pärnu linnaga pikem ja keerulisem. Audru osavalla volikogusse on piirkonnast pääsenud üks liige.

Piirkonna küladel olemas esindajad, sädeinimesed ja toimiv külade eestvedaja – MTÜ Eassaare-Neitsi Külaselts. Eassalu esindaja on Mercedes Merimaa, Soomra sädeinimene Ljubov Petrova, Kärbu esindaja Koidu Kuura, Kihlepa külast juhatuse liige Marek Sooman, Kõima esindaja Mairi Õismets, Tuuraste esindaja Reimo Mets. Eassalu-Neitsi Külaselts on käinud koos alates 2004 algusest. Külaseltsi esinaiseks on Mercedes Merimaa, juhatusse kuuluvad Signe Soomann, Kristi Lehtla, Marek Sooman.

Seltsi eesmärgiks on korraldada tegevusi piirkonna seltsielu arendamiseks, tutvustada isetegevusvõimalusi külamajas ja organiseerida matku kohalike loodusväärtuste, kultuuriväärtuste, ja kaitsealade tutvustamiseks. Arendatakse koostööd Pärnu linna Audru osavalla ja teiste külaseltsidega, külaliikumise ja „Kodukant“ ja Leader kohaliku tegevusgrupi Pärnu Lahe Partnerluskoguga. Selts on MTÜ Pärnumaa Kodukandi, MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu ja Pärnumaa MTÜ-de Ümarlaua liige.

Küladesse on lisandunud uus- ja püeiasukaid. Külaseltsi eestvedamisel loodame integreerida nii uued kui suvised elanikud aktiivsesse külaellu, mis aitab kaasa küla turvalisusele ja naabrivalvele. Piirkonnas elab traditsioonidega sangpommitõstjate pere Valdi ja Õie Killingud, kes on ise veteranide klassis maailmameistrid ja kelle õpilased samuti jõudnud MM meistritiitliteni.

Soov on muutuda roheliseks heakorrastatud küladeks. Korraldatud on projektide raames talgud ning traditsiooniks on välja kujunenud külades toimuvad jaanipäevade tähistamine, ühised matkad Neitsirabasse, ülevaatenäitused ja traditsioonilised sündmused: mai teisel nädalavahetusel toimuv piirkonna tunnusürituseks saanud Võilillefestival (selle toetamiseks on sõlmitud Pärnu linnaga 4-aastane raamleping) sh käsitöönäitus-müügid, loodusmatkad

Neitsirabasse ja taimeretked. Külaselts lööb kaasa üle-eestilistes ja Romantilise Rannatee kampaaniaüritustel: Romantikaöö, Avatud talude päev, kohvikute päevad.

Piirkonna keskses asuv Kihlepa külamaja on antud külaseltsile hallata 50-ks aastaks (alates 2006). Selts on projektide toel hoonet korrastanud aga mitte kogu maja. Hoone ei vasta Päästeameti nõuetele ega ole ka kogu mahus kasutusele võetud. Korrastatud osas toimuvad klubiõhtud, tähtpäevade tähistamised, võetakse vastu külalisi, toimivad mõned huviringid (jooga, savikoda, matkaring, kokandusring, laste loovring, eakate kohvik-klubi) ja raamatulaenutuspunkt, olemas kiire internetiühendus.

Külamaja õuel on taimeaed koos permapeenarde ja õppeklassiga, jalgpalliväljak ning laste mänguväljak koos võrkpalli- ja korvpalliplatsidega. Kohalike teadete ja müügikuulutuse tarvis on piirkonda paigaldatud 4 infotahvliit (vananenud, vajavad osaliselt uuendamist). Eassalu külas olev külaplats, mis on matkade alguspunkt ja vabaõhuürituste ala, vajab korrastamist.

3.2. Seosed teiste arengukavadega

[Eesti 2035 arengustrateegia](#): kirjeldab aluspõhimõtetes, et Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed. Arukas inimene hindab teadmisi, hoiab ennast, teisi ja (elu)keskkonda ning suhtub toetavalt kõikidesse ühiskonnarühmadesse. Ta on teadmiste himuline, loov ja ettevõtlik, tahab õppida ning on valmis töö olemuse muutumiseks.

Eassalu-Neitsi külaseltsi tegevuspiirkond soovib seada oma arengusuunad samuti kogukonnaliikmeid kaasates, leida arukaid lahendusi kõikide vanusegruppide kaasamiseks, vaba aja tegevuste ja teenuste arendamiseks külamaja baasil.

[Pärnu linna arengukava aastani 2035](#) (lk 44 Külamajade renoveerimine; lk 17 Linnajuhtimine; lk 35 Elukestev õpe) linnajuhtimise peatükist seondub otseselt külaseltsi arengukavaga, et „erinevate teenuste pakkumisel on oluline teha koostööd erinevate partnerite ja organisatsioonidega, nii era-, avaliku kui kolmanda sektori esindajatega (sh asumi- ja kogukonnaseltsidega). Pärnu linna areng juhindub elanikkonna vajadustest ja huvidest“.

Elukestva õppe väärtustamine seondub külamaja õuealal tarbetaimeaia ja permapeenarde õppeklassi ning külamaja kogukonnategevusteks renoveerimise eesmärkidega, mis on oluline aruka küla arengus: „Elukestev õpe annab õppijale uusi oskusi ja teadmisi, toob kaasa kvalitatiivse muudatuse hariduses ja harituses, töös, tervisekäitumises, professionaalses arengus, peres ja kogukonnas. Kogukondlikku identiteeti, pärandkultuuri ja traditsioone väärtustatakse, hoitakse ning arendatakse.“

[MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu piirkonna strateegia 2014-2025](#), haakub otseselt külaseltsi arengukava suundumustega (lk 43): „Piirkonnas on vajadus külade-kantide identiteedi tugevdamise järele. Lahenduseks on kogukondade poolt korraldatavad sündmused, kompleksed kogukonna elavdamise tegevused ja nutikad transpordi lahendused (näiteks pakiautomaadid) sh lühikeste tarneahelate korraldamine. Vastavate teenuste korraldamine loob võimaluse koos käia renoveeritud avalikus kasutuses olevates hoonetes, tõstab elukvaliteeti, vähendab elanike kulutusi teenuse hankimisel ja annab kohapeal täiendavat tööhõivet.

[Pärnu turismistrateegia aastani 2025](#), leitav (lk 4 – 9) „Rohelise mõtteviisi juurutamise aluseks on reaalsed ja siirad tegevused. Koostööfokuse peab olema kogu maakonna ühise atraktiivsuse tõstmine. Tuues esile maakonna ühisosa ja üldise kasu. Kaitsealade säästva majandamise tagamine ja kvaliteetsete turismitoodete ning -teenuste arendamine koostöös kaitseala valitseja ja turismiettevõtjate ja kohalike elanikega.“

Külaseltsi tegevuspiirkonnas on palju looduskaitsealasid, selts korraldab matku ja propageerib kohalikku toitu oma õueala õppeklassi, tarbetaimeaia ja permapeenarde baasil korraldatavatel üritustel.

[Siseturvalisuse arengukava 2020-2030](#) kirjeldab, et turvalisus tähendab stabiilset elukeskkonda, mis algab meist endast, mille puhul ennetamine ja valmisolek on olulised ning koostöö ja nutikate lahenduste kasutamine elementaarne.

Eassalu-Neitsi külade poolt hallatav Kihlepa Külamaja peab oluliseks piirkonna turvalisusse panustamist – külamaja ahiküttel olevaid ruume saab kasutada hädaolukorras piirkonna elanike paigutamiseks, kogukonnakööki toitlustamiseks ning hea lairibaühendus tagab ühenduse maailmaga. Elanikele tagab külakeskuse olemasolu ja toimimine turvatunde, kuhu koguneda üksteise aitamiseks ja toetamiseks, infovahetuseks ning vajadusel paigutada inimesi, kes vajavad kiiret peavarju või elutähtsat teenust (näiteks tulekahjus kannatada saanud pere majutamine keset ööd, lastega perede soojendamine ja toitlustamine pikaajaliste elektrikatkestuste ajal). Arengukava üks fookusteemasid on külamaja arendamine tugevaks külakeskuseks.

[Kultuuri arengukava 2021-2030](#) eesmärgid on Eesti kultuurielu on tugev ja toimiv, Eesti kultuurimälu on hoitud ja hinnatud, kultuuri ja loovuse roll ühiskonna arengus on väärtustatud. Tegevuste mõõdikute seas on mainitud laste ja noorte osalemise suurenemist

kultuuris, elanike rahulolu kasvu kultuuri kättesaadavuse ja ligipääsetavuse ning elukeskkonnaga, elanike kultuuripäranditeadlikkuse kasvu.

Eassalu-Neitsi külaseltsi tegevuspiirkond peab samuti oluliseks piirkonna kultuuripärandi väärtustamist ja säilimist. Soovime seada oma arengusuunad samuti igas vanuses elanike kaasamiseks, kultuuriga tegelemise võimaluste loomiseks ja teenuste arendamiseks külamaja baasil.

[Eesti energiamajanduse arengukava aastani 2030](#) üldeesmärgiks on tagada tarbijatele turupõhise hinna ning kättesaadavusega energiavarustus, mis on kooskõlas Euroopa Liidu pikaajaliste energia- ja kliimapolitiika eesmärkidega, samas panustades Eesti majanduskliima ja keskkonnaseisundi parendamisse ning pikaajalise konkurentsivõime kasvu.

Eassalu-Neitsi külade piirkonna arengukava seostub strateegia eesmärgiga vastupidiselt – et energia turuhind on muutunud ülejõukäivaks, siis on eesmärk leida nutikaid ja säästlikke lahendusi, mis tagaks taskukohase majandamise ja stabiilse energiavarustuse.

[Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021-2035](#) fookusteemad on:

- digilahendused igas valdkonnas,
- tervisetehnoloogiad ja -teenused,
- kohalike ressursside väärindamine,
- nutikad ja kestvad energialahendused,
- elujõuline Eesti ühiskond, keel ja kultuuriruum.

Eassalu-Neitsi külade piirkonna arengukava seostub strateegia pea kõigi fookusteemadega – soovime samuti kaasata nutikaid ja jätkusuutlikke lahendusi, arendada kohalike ressursside baasil lisandväärtust andvaid tooteid-teenuseid ning tagada piirkonna elujõulisus ja kultuur.

Sidusrühmade vajadused

Arutelude käigus selgunud peamised vajadused võib jagada kolme peamisse valdkonda:

- Inimesed, koostöö: uute elanike kaasamine, infostendi paigaldamine külakeskuse juurde ja külasisese suhtlusplatvormi loomine Facebooki abil, lastele ühisürituste korraldamine, täiskasvanutele ühisürituste korraldamine, miniturniiride korraldamine (koroona, kabe, male lauamängud), koostöö parandamine kohalike ettevõtjate ja omavalitsusega (suurenenud Pärnu linn).

- Külamaja arendamine: hoone viimine Päästeameti nõuetega vastavusse, külamaja kujundamine külakeskuseks, kasutamata ruumide korrastamine ja kasutuselevõtt, hoone säästlikum haldamine, tehniliselt varustatud kaugtöötoa ja koosolekutekoolituste läbiviimiseks ruumide loomine, majutusvõimaluste loomine, vanade tegevusringidega (jooga, kunst, käsitöö) jätkamine, uute tegevusringide avamine (robootika, rahvatants), lastenurga rajamine, vihmavee kogumissüsteemi arendamine põuaperioodil vee saamiseks ja taimeaia kastmiseks, külamaja ümbruse ja mänguplatsi korrastamine.
- Elukeskkonna ja teenuste arendamine: piirkonna loodusvaatamisväärsuste korrashoid, märgistatud matka- ja terviseraja tegemine, Kihlepa bussijaama korrastamine, taluturu korraldamine 2 x kuus, väljõusaali rajamine, pumbamaja ja kaevu korrastamine, jalgpalliplatsi korrastamine, kurepesa taastamine, kergliiklustee pikendamine Kihlepassse.

3.3. SWOT analüüs

TUGEVUSTE ANALÜÜS:

- Kasvav ja noorenev miljööväärtusliku ja põneva loodusega külade piirkond (elanike arv kasvanud 43%, keskmine vanus alla 40).
- Väärtuslik ressurss on toimivate teenuste, huviringide ja kiire internetiühendusega külamaja. Pikaajalised head koostöökogemused ühistegevuste elluviimisest, kohalike ürituste ja tuntud festivalide korraldamiseni.
- Külaseltsis erinevate teadmiste ja kvalifikatsiooniga aktiivsed liikmed ja vabatahtlikud.
- Head koostööpartnerid Pärnu piirkonnas (teised Leader tegevusgrupid, MTÜ-d) ja kuulumine turismimarsruudile Romantiline Rannatee.

VÕIMALUSTE ANALÜÜS:

- Maale elama ja kaugtöö populaarsuse kasv võib liikumist piirkonda veelgi suurendada. Elanike arvu kasvuga kasvab ka nõudlus teenuste järele ning piirkonna inimeste aktiivsus, ühine võimekus ja võimaluste ärakasutamise oskus.
- Uued tehnoloogilised lahendused ja koostöömudelid võimaldavad teenuste arendamist ja kombineerimist ka maapiirkonnas ja äärealadel. Mitmeid teenuseid saab arendada uute inimeste ja koostööpartnerite abil.

- Uued nutikad lahendused ja koostöömudelid (universaalsed ja personaalsed pakiautomaadid (Parcelsea), jagamismajanduse põhimõttel teenused, nõudepõhised teenused).
- Aruka küla programmi kuulumine, uute nutikate ja aktiivsete elanike lisandumine võimaldab rohkem ära kasutada erinevaid toetusprogramme
- Aktiivsem koostöö erinevate sektorite ja valdkondadega, teiste sarnaste muredega piirkondadega. Kasvanud piirkonna elanike arv ja koostöö teiste piirkondadega võimaldab omavalitsusega paremini läbi rääkida kui suuremaid muresid ühiselt lahendada.

NÕRKUSTE ANALÜÜS:

- Teenused kaugel ja kohati kättesaamatud, vähe vaba aja tegevusi piirkonnas (laste huviringid, poed, pakiautomaadid, ebamugavad bussipeatused eakatele).
- Hõre bussiliiklus äärealadel, kergliiklustee ja ühenduse puudumine teiste Pärnu piirkondade ja kergliiklusteedega.
- Külamaja ei vasta kaasaegsetele nõuetele (sh tehnilised vahendid kaugtööks).
- Ebapiisav kommunikatsioon (info ja teated ei jõua kõigini, eriti uued elanikud).

OHTUDE ANALÜÜS:

- Haldusreformi järgsed kõrvalmõjud süvenevad (osavallaliidrite politiseerumine, aeglustunud koostööd, poliitilised otsused ei arvesta kogukonna vajadusi, puudub MTÜ-de toetus).
- Kruusakarjääre teenindavad raskeveoautod halvendavad teede olukorda ja vähendavad piirkonna atraktiivsust.

SWOT ANALÜÜS

Eassalu-Neitsi piirkond on kasvav ja arenev miljööväärtuslik ja põneva loodusega piirkond, kus on toimivate teenuste, huviringide ja kiire internetiühendusega külamaja. Uusi elanikke on viimastel aastatel hoogsalt lisandunud Pärnu läheduse tõttu. Maale Elama ja kaugtöö populaarsuse kasv võib liikumist piirkonda veelgi suurendada. Elanike seas on mitmeid aktiivseid erinevate oskuste ja teadmistega inimesi, keda kaasatakse külaseltsi tegemistesse.

Uued tehnoloogilised lahendused ja koostöömudelid võimaldavad teenuste arendamist ja kombineerimist ka maal ning mitmeid teenuseid saab arendada kohalike inimeste ja koostööpartnerite abil. Aruka küla programmi kuulumine, tegusate elanike olemasolu

võimaldab rohkem ära kasutada ka erinevaid toetusprogramme. Tihedam koostöö kohaliku omavalitsuse ja teiste sektoritega võimaldab saada uusi ideid, ressursse ja teadmisi küla nutikamaks arendamisel, taristu ja külakeskuse arendamiseks, kogukonna toetamiseks.

<p>TUGEVUSED</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasvav ja noorenev miljööväertuslik ja põneva loodusega piirkond. • Toimivate teenuste, huviringide ja kiire internetiühendusega külamaja. • Erinevate teadmiste ja oskustega aktiivsed liikmed, head suhted ja koostöö omavahel. • Head koostööpartnerid Pärnumaal. 	<p>NÕRKUSED</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teenused kaugel ja kohati kättesaamatud, vähe vaba aja tegevusi piirkonnas. • Hõre ühistransport ja ühenduvus teiste Pärnu piirkondadega. • Külamaja ei vasta kaasaegsetele nõuetele. • Ebapiisav sisekommunikatsioon.
<p>VÕIMALUSED</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maale elama ja kaugtöö populaarsuse kasv. • Uued tehnoloogilised lahendused. • Uued nutikad koostöömudelid. • Aruka küla arengut toetavad programmid ja meetmed. • Aktiivsem koostöö erinevate sektorite ja teiste piirkondadega. 	<p>OHUD</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pärnuga liitunud maapiirkonnad jäävad linnale teenuste-rahastuse konkurentsiks alla. • Aktiivne kruusakaevandamine ja -vedu halvendab teede olukorda ja vähendab piirkonna atraktiivsust.

FOOKUSTEEMAD:

- **INIMESED JA KOOSTÖÖ:**

kogukonna kaasamine ja arendamine, koostöö suurendamine ettevõtete, organisatsioonide, omavalitsuse ja teiste piirkondadega, teenuste jätkamine ja uued tegevuste arendamine uutele sihtgruppidele.

- **KÜLAKESKUSE ARENDAMINE:**

külamaja arendamine ja tegevusmudeli täiendamine, piirkonna ressursside (inimesed, erinevate sektorite raha-teenuste-oskuste) parem kombineerimine, külamaja ruumiprogrammi läbimõtlemine, omatulu teenimine, säästlikum majandamine.

- **ELUKESKKOND JA TEENUSED:**

elukeskkonna parandamine ja nutikate lahenduste abil vajalike teenuste välja arendamine.

3. SEKKUMISLOOGIKA

4.1. Üldine eesmärk

Eassalu-Neitsi külad on elujõuline, kõiki kogukonna vanuserühmi kaasav ja arvestav ning nutikaid lahendusi kasutav arenev rohepiirkond.

4.2. Arengueesmärgid

1. INIMESED JA KOOSTÖÖ

Kogukonna tegemistesse on kaasatud uusi elanikke ja lastega peresid, ettevõtjaid, kohalikku omavalitsust ja koostööpartnereid.

Mõõdikud:

- üritustel ja koosolekutel osalejate arv sihtrühmade kaupa;
- uute eestvedajate ja tegevuste elluviimises osalejate arvu kasv;
- elanike hinnang koostööle erinevate sihtrühmadega;
- kohaliku omavalitsuse toetuse kasv omaalgatuse projektidele.

2. KÜLAKESKUSE ARENDAMINE:

Külamaja on kogukonnale vajalik säästlikke lahendusi kasutav ja uuenduslikke teenuseid pakkuv keskus.

Mõõdikud:

- teenuste ja nende kasutajate arv;
- elanike hinnang keskuse ja teenuste kohta;
- teenitudomatulu kasv,
- kulude langus.

3. ELUKESKKOND JA TEENUSED

Piirkond on korrastatud ja kaunis, eluks vajalikud teenused olemas või nutikalt korraldatud, säästlikud lahendused inspireerivad kogukonnaliikmeid ja huvilisi.

Mõõdikud:

- teenuste ja nende kasutajate arv;
- elanike hinnang elukeskkonnale.

4.3. Tegevussuunad

INIMESED JA KOOSTÖÖ

- Piirkonna uusi elanikke ja lastega peresid kaasatakse külaseltsi tegemistesse, lahenduste ja tegevuste planeerimisse ja elluviimisesse;
- Külasisese suhtlus- ja teavitussüsteemi loomine;
- Koostööd soodustavate huvigruppidele suunatud ühisürituste algatamine ja korraldamine;
- Regulaarne mõjutavate huvigruppide teavitamine ja ühisaruteludele kaasamine.

KÜLAKESKUSE ARENDAMINE:

- Külamaja ruumide korrastamine ja kasutuselevõtmine;
- Ruumiplaani läbimõtlemine, omatulu toovate teenuste arendamine külamaja ruumide ja vahendite baasil;
- Säästvate lahenduste kaasamine keskuse säästlikumaks majandamiseks ja korrastamiseks.

ELUKESKKOND JA TEENUSED

- Piirkonna vaatamisväärsuste korrashoid ja terviseradade loomine;
- Vaba aja tegevuste ja teenuste arendamine;
- Eluks vajalike teenuste organiseerimine või kättesaadavuse parendamine.

3.4. Strategia skeem

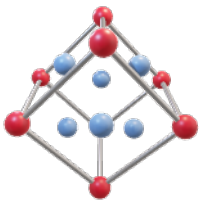
3.5. Eassalu-Neitsi külad on elujõuline, kõiki kogukonna vanuserühmi kaasav ja arvestav ning nutikaid lahendusi kasutav arenev rohepiirkond.

Kogukonna tegemistesse on kaasatud uusi elanikke ja lastega peresid, ettevõtjaid, kohalikku omavalitsust ja koostööpartnereid.

Külamaja on kogukonnale vajalik säästlikke lahendusi kasutav ja uuenduslikke teenuseid pakkuv keskus.

Piirkond on korrastatud ja kaunis, eluks vajalikud teenused olemas või nutikalt korraldatud, säästlikud lahendused inspireerivad kogukonnaliikmeid ja huvilisi.

Piirkonna vaatamisväärsuste korrashoid ja terviseradade loomine

Külamaja arendamine, ruumiplaani läbimõtlemine, omatulu toovate teenuste arendamine külamaja ruumide ja vahendite baasil

4.5. Arukad lahendused

1. Eesmärk: Kogukonna tegemistesse on kaasatud uusi elanikke ja lastega peresid, ettevõtjaid, kohalikku omavalitsust ja koostööpartnereid				
TEGEVUSSUUND	TEGEVUS	VASTUTAJA	TÄITMISE AEG	MAKSUMUS, RAHASTUSALLIKAS
1.1. Püirkonna uusi elanikke ja lastega peresid kaasatakse külaseltsi tegemistesse, tegevuste planeerimisse ja elluviimisesse	1.1.1. Kogukonna suurüritused 1.1.1.1. Võilillefestival 1.1.1.2. Romantikaöö „Tules ja tuhaga küpsetatud“	Külaseltsi juhatus, Mirjam Matiisen Projektijuht M.Merimaa Projektijuht M.Merimaa	14-15.05.2022 20.08.2022	Pärnu linn, raamleping Leader projekt
	1.1.2. Sportlikud mängud, aktiivsed tegevused kogukonnale	Siim Sepp, Matis ja Mario Uustalu, Öie Killing	Turniirid kokkuleppel	Vabatahtlik töö, tegevustoetus
	1.2. Külasisese suhtlus- ja teavitussüsteemi loomine	1.2.1. Külaseltsi Facebooki kogukond, kontaktide jagamine GoogleDrives 1.2.2. Veebis koosolekute pidamine	Janek Marek, Janek, Kristiina, juhatus	Märts 2022 jooksvalt
1.3. Koostööd soodustavate huvigruppidele suunatud ühisürituste algatamine ja korraldamine.	1.3.1. Pannkoogipühapäevad – „küla perekohvik“ kokandusring uute inimeste kaasamiseks ja külaseltsi tegemiste tutvustamiseks	Teatevahetuse korras: Katri Lindau, Ulli Kõrge Ottender, Salme Saar, Liivia Tammekänd, Karmen Feldman	Kord kuus	Omatulu, osamaksud
	1.3.2. Loomingulised huvitegevused (maalimine, savi, klaas, õmblemine) noortele	Liivia Tammekänd, Salme Saar, Reti Läänesaar, Ingrid Putk, Margot Ollino	Koos üritustega või eraldi kunstitaagrid	Omatulu; projektitugi, huvitegevuse ringitasu
	1.3.3. Joogaring	Reti Läänesaar, Ivo Luik	Teisipäeviti ja Neljapäeviti	Osalustasu, ringijuhendaja tasu
	1.3.4. Robootikaring	Katri Lindau, Marek Sooman	Alates 2022 sügis	osalustasu
	1.3.5. Muusika ja tants	Olavi Kõrre, Janek Kõvask, Krista Tammik	Planeerimisel alates 2022	Osalustasu ja huvitegevuse ringitasu
1.4. Regulaarne mõjutavate huvigruppide teavitamine ja ühisaruteludele kaasamine.	1.4.1. Juhatus koosolekud kord kuus	Juhatus esimees	Jooksvalt	Vabatahtlik töö
	1.4.2. Projektkoosolekud vastavalt vajadusele ettevalmistaval perioodil	projektijuht	Vastavalt ürituse tähtsajale	Projektitugi, vabatahtlik töö
	1.4.3. Osalemine Audru osavalla ja Pärnumaa MTÜ-de koolitustel, nõupidamistel	Külaseltsi juhatus	jooksvalt	Vabatahtlik töö

2. Eesmärk: külamaja on kogukonnale vajalik säästlikke lahendusi kasutav ja uuenduslikke teenuseid pakkuv keskus.				
TEGEVUSSUUND	TEGEVUS	VASTUTAJA	TÄITMISE AEG	MAKSUMUS, RAHASTUSALLIKAS
2.1. Külamaja ruumide korrastamine ja kasutuselevõtmine	2.1.1. Loodustoa sisustamine robootikaringi ja kaugtöötoaks	Külaseltsi juhatus, M. Merimaa	2022	Vabatahtlik töö ja Arukad külad projekt
	2.1.2. Korrastada II korruse laoruum nr...	Janek Kõvask, Artjom Karajev koostöös üürnikega	2028	Vabatahtlik töö
2.2. Ruumiplaani läbimõtlemine, omatulu toovate teenuste arendamine külamaja ruumide ja vahendite baasil	2.2.1. Ruumid 31, 33, 34 rentnik paigaldab kütte ja remondib aknad.	Janek Kõvask, Veljo Saar	2023-2035	Tegevustoetus ja vabatahtlik töö
	2.2.2. Ruumid 57;58;59, rentniku poolt korrastada elamiskõlblikuks	Olavi Kõrre	2022	Tegevustoetus ja vabatahtlik töö
	2.2.3. Väljarentimiseks ruumi remondi lõpetamine	Artjom Karajev	2023-2024	Tegevustoetus ja vabatahtlik töö
2.3. Säästvate lahenduste kaasamine keskuse säästlikumaks majandamiseks	2.3.1. II korruse akendele soojuskollektor ventilaatorite(SolNavitas) paigaldamine.	Külaseltsi juhatus	2024-2035	projektitoel
	2.3.2. Külakeskuse ümbruse korrastamine ja välitegevusvõimaluste arendamine.	Kogukonnaliikmed ja külaselts	Igal kevadel ja sügisel	Vabatahtlik töö
	2.3.3. Väljõusaali tegemine	Siim Sepp, Mairo Uustalu, Reimo Mets	2024-2025	Vabatahtlik töö + KOV + projektitugi
3. Eesmärk: külamaja on kogukonnale vajalik säästlikke lahendusi kasutav ja uuenduslikke teenuseid pakkuv keskus				
3.1. Piirkonna vaatamisväärsuste korrashoid ja terviseradade loomine	3.1.1. Korrastada Koolijuhi mälestuskivi	Signe Soomann	2023-2027	Omavahendid + KOV
	3.1.2. Pangamäe Hiieaugu kohaliku kaitse alla võtmise taotluse esitamine	Mercedes Merimaa	2022	Koostöös KOV-ga
	3.1.3. Terviseradade kaardistamine	Kristi Lehtla	2023-2035	Vabatahtlik töö, KIK
3.2. Vaba aja tegevuste ja teenuste arendamine	3.2.1. Jalgpalliplatsi siledaks planeerimine	Matis Uustalu	2023-2025	Vabatahtlik töö + KOV
	3.2.2. Laste mänguväljakul liivakasti ja atraktsioonide korrastamine	Janer Sepp; Eliina Sinimägi, Siim Sepp	2023-2027	Vabatahtlik töö
3.3. Eluks vajalike teenuste organiseerimine või kättesaadavuse parendamine	3.3.1. Kihlepa bussijaama renoveerimine	Juhatus koostöös KOV-iga	2025-2030	Koostöös KOV-ga
	3.3.2. Pumbamaja ja kaevu ümbruse planeerimine, renoveerimine	Marek Sooman, Reimo Mets, Kuido Killing	2023-2026	Koostöös ettevõtjate ja KOV-ga
	3.3.3. Taluturu müügikoha väljaehitamine(pakiautomaadid)	Kristiina Tarvis ja Kristi Lehtla, Margot Ollino	2024-2026	Koostöös ettevõtjate ja külaseltsiga

4. JUHTIMINE JA SEIRE

Eassalu-Neitsi arukate külade strateegiat juhib Eassalu-Neitsi Külaselts. Strateegia elluviimist juhivad ja jälgivad juhatuse liikmed, tegevuste elluviimist korraldavad vastutavad eestvedajad. Tegevuste planeerimine, projektide ettevalmistamine, infovahetus ja tegevuste elluviimine toimub koostöös külaseltsi juhatuse, tegevuste eest vastutajate ja aktiivliikmetega vastavalt ajakavale ja vajadusele aga vähemalt kord 1-3 kuu jooksul. Järgmise aasta tegevuskava vaadatakse üle vähemalt 3 kuud enne uue perioodi algust.

Tegevuste edenemist, finantsvahendite planeerimist ja kasutamist jälgib külaseltsi juhatus. Strateegia rakendamisele ja tulemustele annavad hinnangu piirkonna elanikud kord aastas külaseltsi üldkoosolekutel. Arengustrateegiat ja tegevussuundade kavasad ajakohastatakse igal aastal vastavalt vajadustele ja toimunud muutustele. Uue strateegia koostamine algab kehtiva arengustrateegia eesmärkide täitumisel või vähemalt 1-2 aastat enne strateegia perioodi lõppu.